

Kolegij: Majka i dijete – fiziologija i dinamika ranog odnosa

Voditelj: Izv.prof.dr.sc. Mirjana Graovac, dr.med.

Katedra: Katedra za temeljne medicinske znanosti

Studij: Preddiplomski REDOVNI STUDIJ SESTRINSTVO

Godina studija: 2. godina

Akadska godina: 2020/2021

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Majka i dijete – fiziologija i dinamika ranog odnosa je izborni kolegij na 2. (drugo) godini Preddiplomskog redovnog stručnog studija SESTRINSTVO, a sastoji se od 15 sati predavanja i 15 sati vježbi (2 ECTS). Kolegij se izvodi u prostorijama prema raspoloživosti Fakulteta zdravstvenih studija / u alternativni s Klinikom za psihijatriju KBC Rijeka

CILJEVI I OČEKIVANI ISHODI PREDMETA:

Cilj ovog izbornog kolegija je objasniti studentu značaj ranog odnosa majka-dijete.

Kroz prikaz istraživača ranog razvoja i njihovog doprinosa razumijevanju ranog odnosa majka-dijete student će opisati procese psihološke pripreme za majčinstvo, objasniti značenje termina primarne majčine zaokupljenosti, ulogu majčinih iskustava tijekom vlastitog razvoja i utjecaj oca djeteta na psihološko stanje majke tijekom trudnoće i pripreme za majčinstvo.

Student će opisati razvoj privrženosti, razvoj objektnog odnosa i razvoj emocija u ranom odnosu majka-dijete, prepoznati fenomene zrcaljenja, afektivnog usklađivanja i afektivne rezonance u ranom odnosu majka-dijete. Prateći rast i razvoj mozga, neuroplastičnost i neurogenezu, student će prepoznati značenje ljubavi i limbičkog sustava - limbičke veze i rezonance s majkom, limbičke regulacije i limbičke usklađenosti, te povezati neuroznanstvene spoznaje i psihodinamsko tumačenje ranog razvoja.

Student će interpretirati pojam „klokanske skrbi“, objasniti neurofiziološke aspekte „klokanske skrbi“- aktivaciju hormona, živčanog i mišićnog sustava u ranom odnosu majka-dijete.

Na primjerima čimbenika koji utječu na smanjenje kapaciteta za zdravo majčinstvo student će identificirati što podrazumijeva karenciju, kao i posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete.

Razvijanje općih kompetencija (znanja i vještina):

- Istraživački pristup sadržaju kolegija
- Timski rad
- Korištenje dostupne literature na Internetu i bazama podataka
- Izrada kvalitetne prezentacije
- Prezentiranje sadržaja neke tematske cjeline drugim studentima i nastavniku

Razvijanje specifičnih kompetencija (znanja i vještina).

- Objasniti značaj ranog odnosa majka-dijete.
- Objasniti proces psihološke pripreme za majčinstvo.
- Opisati razvoj privrženosti, razvoj objektnog odnosa i razvoj emocija.
- Prepoznati fenomene zrcaljenja, afektivnog usklađivanja i afektivne rezonance.
- Opisati značenje ljubavi i funkcije limbičkog sustava.
- Povezati neuroznanstvene spoznaje i psihodinamsko tumačenje ranog razvoja.
- Interpretirati pojam i neurofiziološke aspekte „klokanske skrbi“.
- Navesti čimbenike koji reduciraju kapacitete za zdravo majčinstvo.
- Objasniti posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete.

OKVIRNI SADRŽAJ KOLEGIJA:

PREDAVANJA

Ukazati na značaj ranog odnosa majka-dijete za psihološki i tjelesni razvoj djeteta. Kroz prikaz najznačajnijih istraživača ranog razvoja prezentirati njihov doprinos razumijevanju ranog odnosa majka-dijete.

Pojasniti psihološke pripreme za majčinstvo – primarnu majčinu zaokupljenost tijekom trudnoće u procesu prilagodbe i pripreme za majčinstvo kao i ulogu majčinih iskustava tijekom vlastitog razvoja i utjecaj oca djeteta na psihološko stanje majke tijekom trudnoće i pripreme na majčinstvo.

Ukazati na značaj razvoja privrženosti u ranom odnosu majka-dijete, pojasniti procese emocionalnog vezivanja djeteta i majke, kao i značaj sigurne privrženosti za daljnji psihološki razvoj djeteta.

Pojasniti funkcije limbičkog mozga u ranom odnosu majka-dijete.

Ukazati na moguće posljedice nepovoljnih uvjeta odrastanja tijekom ranog razvoja.

IZVOĐENJE NASTAVE:

Nastava se izvodi u obliku predavanja interaktivnog tipa. Predviđeno vrijeme nastave je ukupno 5 tjedna. Na kraju nastave održat će se pismeni završni ispit. Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student stječe 2 ECTS boda.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Vlastelica M.: Rani odnos majka-dijete u svjetlu neuroznantsvenih spoznaja. Zagreb: Medicinska naklada, 2014.
2. Winnicott DW.: Dijete, obitelj i vanjski svijet. Zagreb: Naprijed, 1980.
3. Pernar M, Frančišković T. :Psihološki razvoj čovjeka. Rijeka: Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2008.
4. Svi sadržaji koji nisu obuhvaćeni obveznom literaturom biti će objavljeni na Internet stranici kolegija.

Popis dopunske literature:

1. Winnicott DW.: The mother-infant experience of mutuality. In E. Anthony and T. Bender (Eds.), Parenthood: Its Psychology and Psychopathology. Boston: Little, Brown & Co., 1970.
2. Mahler MS, Pine F, Bergmann A.: The psychological birth of the human infant: Symbiosis and individuation. New York: Basic Books; 1975.
3. Spitz R.: The first year of life. New York: International Universities Press; 1965.
4. Svi dostupni časopisi iz područja ranog razvoja
5. Internet i razne baze podataka (PubMed, Ovid...) za pretraživanje najnovijih objavljenih članaka iz područja ranog razvoja

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem)

PREDAVANJA i VJEŽBE

P1. V1. Uvodno predavanje – o ranom odnosu majka dijete

Cilj: Upoznati studente sa razvojnim periodom ranog razvoja, te pojasniti značaj ranog odnosa majka-dijete za psihološki i tjelesni razvoj djeteta.

Ishodi: Studenti će naučiti o značaju ranog odnosa majka-dijete za psihološki i tjelesni razvoj djeteta, odnosno upoznati se sa fiziološkim procesima ovog ranog razvojnog perioda.

P2. V2. Istraživači ranog razvoja

Cilj: Prikaz najznačajnijih istraživača ranog razvoja i njihov doprinos razumijevanju ranog odnosa majka-dijete.

Ishodi: Studenti će biti informirani o najznačajnijim istraživačima i teoretičarima ranog razvoja.

P3. V3. Psihološke pripreme za majčinstvo

Cilj: Studenti će naučiti o procesima psihološke pripreme za majčinstvo, razumjeti termin "Primarna majčina

zaokupljenost “ koja se odigrava na psihološkom planu tijekom trudnoće u procesu prilagodbe i pripreme za majčinstvo.

Ishodi: Studenti će biti sposobni objasniti ulogu majčinih iskustava tijekom vlastitog razvoja, utjecaj oca djeteta na psihološko stanje majke tijekom trudnoće i pripreme na majčinstvo.

P4. V4. Winnicottov doprinos razumijevanju ranog odnosa majka-dijete

Cilj: Upoznati studente s Winnicottovim doprinosom om razumijevanju ranog odnosa majka-dijete, kao i procesima integracije u ranom razvoju.

Ishodi: Studenti će biti sposobni objasniti koncepte - dovoljno dobra majka, holding i hendling, kao i termin olakšavajuće okoline u ranom razvoju.

P5. V5. Privrženost i rani odnos majka-dijete

Cilj: Objasniti studentima razvoj privrženosti i tijekom ranog odnosa majka-dijete, procese emocionalnog vezivanja djeteta i majke.

Ishodi: Studenti će naučiti kako protječe razvoj privrženosti u ranom odnosu majka-dijete i razumjeti njegov značaj za daljnji psihološki razvoj djeteta.

P6. V6. Razvoj objektnog odnosa majka-dijete

Cilj: Studenti će naučiti kako protječe razvoj objektnog odnosa majka-dijete i stadije razvoja (stadij preteče objekta, stadij parcijalnog objekta, stadij cjelovitog objekta), te razumjeti značenje pojmova dobar i loš objekt i konstantnost objekta.

Ishodi: Studenti će biti sposobni objasniti teoriju objektnog odnosa i značaj razvoja dobrog i konstantnog objekta u ranom razvoju.

P7. V7. Zrcaljenje u ranom razvoju

Cilj: Objasniti studentima pojmove - zrcaljenje u ranom odnosu majka-dijete; afektivno usklađivanje, afektivna rezonanca i empatija.

Ishodi: Studenti će biti sposobni pojasniti značaj zrcaljenja, afektivnog usklađivanja i afektivne rezonance u ranom odnosu majka-dijete, te razvoj empatije u ranom odnosu majka-dijete.

P8. V8. Limbički mozak

Cilj: Pojasniti studentima rast i razvoj mozga uz naglasak na neuroplastičnost i neurogenezu, kao i limbički sustav.

Ishodi: Studenti će biti sposobni objasniti termine neuroplastičnosti mozga kao i značaj limbičkog sustava u procesima ranog razvoja.

P9. V9. Značenje ljubavi i limbički sustav

Cilj: Upoznati studente s neuroznanstvenim spoznajama i psihodinamskim tumačenjem ranog razvoja, te pojasniti povezanost „biološkog i psihološkog”.

Ishodi: Studenti će naučiti psihodinamsko tumačenje ranog razvoja i biti će sposobni pojasniti povezanost biološkog i psihološkog razvoja.

P10. V10. Dijete i limbička komunikacija

Cilj: Pojasniti studentima pojmove - limbička veza i rezonanca s majkom; limbička regulacija i limbička usklađenost.

Ishodi: Studenti će razumjeti značaj limbičke veze i rezonance s majkom potrebu za limbičkom regulacijom i značaj limbičke usklađenosti djeteta i majke tijekom ranog razvoja.

P11. V11. Klokanska skrb/ skin-to-skin contact

Cilj: Pojasniti studentima zašto je klokanska skrb - pravilno „prebivalište” za dojenče, kao i neurobihejviorane programe zaštite, prehrane i reprodukcije.

Ishodi: Studenti će razumjeti neurofiziološke aspekte „klokanske skrbi”, te procese aktivacije hormona, živčanog i mišićnog sustava u ranom odnosu majka-dijete.

P12. V12. Razvoj emocija u ranom odnosu majka-dijete

Cilj: Pojasniti studentima razvoj emocije u ranom odnosu majka-dijete, procese izražavanja i primanja emocija u ranom odnosu majka-dijete.

Ishodi: Studenti će razumjeti značaj interakcija emocija u ranom odnosu majka-dijete.

P13. V13. Redukcija kapaciteta za zdravo majčinstvo

Cilj: Upoznati studente sa čimbenicima koji utječu na smanjenje kapaciteta za zdravo majčinstvo i karenciju ranog odnosa majka-dijete.

Ishodi: Studenti će biti sposobni prepoznati čimbenike koji utječu na smanjenje kapaciteta za zdravo majčinstvo i karenciju ranog odnosa majka-dijete, uz poseban osvrt na topile - majčinstvo u adolescenciji, neželjeno dijete, zamjensko dijete.

P14. V14. Posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete 1

Cilj: Upoznati studente sa mogućim posljedicama karencije ranog odnosa majka-dijete, s naglaskom na iskustva gubitka i traume odvajanja.

Ishodi: Studenti će biti sposobni prepoznati posljedice neuspješnog ranog razvoja, a koje proistječu iz osujećenog ranog odnosa majka-dijete, s naglaskom na iskustva gubitka i traume odvajanja.

P15. V15. Posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete 2

Cilj: Upoznati studente sa mogućim posljedicama karencije ranog odnosa majka-dijete, s naglaskom na osujećenje razvoja zdrave privrženosti.

Ishodi: Studenti će biti sposobni prepoznati posljedice neuspješnog ranog razvoja, a koje proistječu iz osujećenog ranog odnosa majka-dijete, s naglaskom na osujećenje razvoja zdrave privrženosti.

Popis seminara s pojašnjenjem:

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Vježbe tematski prate predavanja te su istih naslova.

Cilj vježbi jest usvajanje znanja izloženog na predavanjima te praktična primjena usvojenog.

Dio vježbi provoditi će se po principu Balint grupa, kada će studenti aktivnim sudjelovanjem kroz vlastito iskustvo ili kroz izlaganje slučajeva iz prakse vježbati razumijevanje usvojenog znanja.

Dio vježbi planira se provesti na Klinici za psihijatriju KBC Rijeka, na Zavodu za dječju i adolescentnu psihijatriju kada će se sa pacijentima/prikaz pacijenata prorađivati pojedine nastavne cjeline vezane uz psihopatologiju.

Obveze studenata:

Student je obavezan redovito pohađati nastavu (predavanja i vježbe) i aktivno participirati na nastavnim sadržajima. Student koji želi proširiti znanje iz predmetnog kolegija može zatražiti dodatnu literaturu ili koristiti informacije dostupne na internetu i drugim izvorima. U slučaju nejasnoća ili problema u savdavanju predmeta ili neke od nastavnih jedinica student može zatražiti konzultacije s nastavnikom.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, odnosno Odluci o izmjenama i dopunama **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci** te Odluci Fakultetskog vijeća Fakulteta zdravstvenih studija usvojenoj na sjednici održanoj 14. lipnja 2018. prema kojoj studenti na pojedinom predmetu od 100% ocjenskih bodova tijekom nastave mogu ostvariti najviše **50% ocjenskih bodova**, dok se preostalih **50% ocjenskih bodova** ostvaruje na završnom ispitu koji obuhvaća pismeni i usmeni ispit.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (5-1). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**, te prema **stručnim kriterijima ocjenjivanja**.

Od maksimalnih 50% ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora ostvariti minimalno 30% ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu, pod uvjetom da je pozitivno ocjenjen po svim elementima ocjenjivanja kroz nastavu.

Student koji je ostvario između 20 i 29,9% ocjenskih bodova imati će priliku za jedan popravni međuispit te ako na tom međuispitu zadovolji, može pristupiti završnom ispitu s početnih 30% ocjenskih bodova prikupljenih tijekom nastave.

Student koji je ostvario manje od 19,9% ocjenskih bodova (F ocjenska kategorija) nema pravo izlaska na završni ispit te mora ponovno upisati predmet u sljedećoj akademskoj godini.

Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno do 50 bodova):

- a) prisutnost na predavanjima (max 15 bodova)
- b) aktivnost na predavanjima (max 5 bodova)
- c) prisutnost na vježbama (max 15 bodova)
- d) aktivnost na vježbama (max 5 bodova)
- c) obvezni kolokvij (max 10 bodova)

Završni ispit (max 50 bodova)

Student će pristupiti provjeri znanja kroz pismeni ispit koji se sastoji od pitanja s višestrukim izborom, nadopunjavanjem i esejskih pitanja, na osnovi čega može ostvariti maksimalno 50% ocjenskih bodova. Prolaznost na istom je 50% uspješno riješenih ispitnih zadataka.

Konačna ocjena je postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija kroz nastavu i završni ispit odnosno donosi se na temelju zbroja svih ocjenskih bodova ECTS sustava prema kriteriju:

A = 90 - 100% ocjenskih bodova

B = 75 - 89,9%

C = 60 - 74,9%

D = 50 - 59,9%

F = 0 - 49,9%

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)

C = dobar (3)

D = dovoljan (2)

F = nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Broj mogućih izostanaka je 30% od ukupnog broja sati nastave. Ukoliko student izostane više od toga, neće dobiti drugi potpis.

Remećenje nastave mobitelom i ulascima-izlascima nije dopušteno. Tolerira se kašnjenje od 5 minuta.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2020./2021. g)

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
02.10.2020	P1, P2, P3 (13,00-15,15) informatička uč.			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac

09.10.2020.	P4, P5, P6 (14,00-16,15) Z2			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
13.10.2020.	P7, P8, P9 (14,00-16,15) Z4			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
23.10.2020.	P10, P11, P12 (14,00-16,15) informatička učionica			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
30.10.2020.	P13, P14, P15 (14,00-16,15) Z3			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
13.11.2020.			V1, V2, V3 (08,00-10,15) Kl. za INFEKTOLOGIJU	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva
27.11.2020.			V4, V5, V6 (13,00-15,15) Z2	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva
04.12.2020.			V7, V8, V9 (13,00-15,15) Kl. za psihij., zavod za dj. i adol.	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva
11.12.2020.			V10, V11, V12 (12,00-15,15) Z4.	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva
16.12.2020.			V13, V14, V15 (13,00-15,15) Z1	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva

U dogovoru sa studentima pojedine vježbe će se održati na Klinici za psihijatriju - na Zavod za dječju i adolescentnu psihijatriju o čemu će studenti biti pravovremeno obaviješteni od strane nastavnika.

Popis predavanja, seminara i vježbi:

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvodno predavanje – o ranom odnosu majka dijete	1	FZS informatička uč.
P2	Istraživači ranog razvoja	1	FZS informatička uč.
P3	Psihološke pripreme za majčinstvo	1	FZS informatička uč.
P4	Winnicottov doprinos razumijevanju ranog odnosa majka-dijete	1	FZS Z2
P5	Privrženost i rani odnos majka-dijete	1	FZS Z2
P6	Razvoj objektnog odnosa majka-dijete	1	FZS Z2
P7	Zrcaljenje u ranom razvoju	1	FZS Z 4
P8	Limbički mozak	1	FZS Z 4
P9	Značenje ljubavi i limbički sustav	1	FZS Z 4
P10	Dijete i limbička komunikacija	1	FZS informatička uč.
P11	Klokanska skrb/ skin-to-skin contact;	1	FZS informatička uč.

	Neurofiziološki aspekti „klokanske skrbi“		
P12	Razvoj emocija u ranom odnosu majka-dijete	1	FZS informatička uč.
P13	Redukcija kapaciteta za zdravo majčinstvo	1	FZS Z3
P14	Posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete 1	1	FZS Z3
P15	Posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete 2	1	FZS Z3
	Ukupan broj sati predavanja	15	

	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
	Ukupan broj sati seminara		

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	Uvodno predavanje – o ranom odnosu majka dijete	1	Klinika za INFEKTOLOGIJU
V2	Istraživači ranog razvoja	1	Klinika za INFEKTOLOGIJU
V3	Psihološke pripreme za majčinstvo	1	Klinika za INFEKTOLOGIJU
V4	Winnicottov doprinos razumijevanju ranog odnosa majka-dijete	1	FZS Z2
V5	Privrženost i rani odnos majka-dijete	1	FZS Z2
V6	Razvoj objektnog odnosa majka-dijete	1	FZS Z2
V7	Zrcaljenje u ranom razvoju	1	Klinika za PSIHIJATRIJU Zavod za dj. i adol.
V8	Limbički mozak	1	Klinika za PSIHIJATRIJU Zavod za dj. i adol.
V9	Značenje ljubavi i limbički sustav	1	Klinika za PSIHIJATRIJU Zavod za dj. i adol.
V10	Dijete i limbička komunikacija	1	FZS Z 4
V11	Klokanska skrb/ skin-to-skin contact; Neurofiziološki aspekti „klokanske skrbi“	1	FZS Z 4
V12	Razvoj emocija u ranom odnosu majka-dijete	1	FZS Z 4
V13	Redukcija kapaciteta za zdravo majčinstvo	1	FZS Z1
V14	Posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete 1	1	FZS Z1
V15	Posljedice karencije ranog odnosa majka-dijete 2	1	FZS Z1
	Ukupan broj sati vježbi	15	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	21.12.2020.
2.	29.01.2021.
3.	17.02.2021.
4.	21.06.2021.